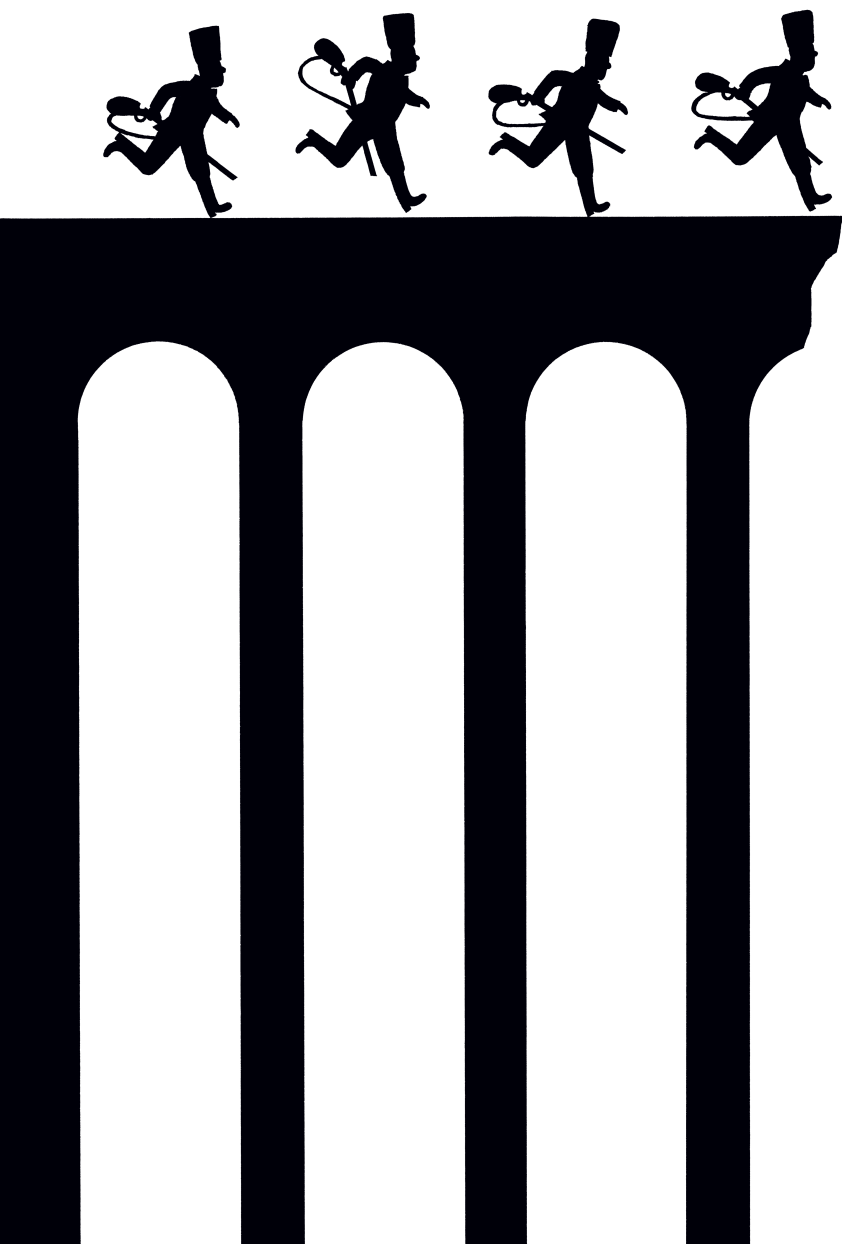

İÇİNDEKİLER

Anneye babaya itaat etmeli mi?	13
Ya itaat etmenin kendisi iktidarsa ?	27
Neden ve nereye kadar itaat etmeli ?	43
İnsan isyan ettiğinde	54
Dizin	68

Küçükken anne babamıza, öğretmenlerimize, büyüyüp çalışmaya başlayınca üstlerimize hep birilerine itaat etmek zorundayız. Oldukça tatsız bir durum, yasalara ve yöneticilere de itaat etmeliyiz. Bu da çoğu zaman zorunludur.

Ama bazen insanlar isyan ederler; çalışma koşullarını reddeder ve greve giderler, fabrikaları ve iş yerlerini işgal ederler; adaletsiz buldukları yasalara uymazlar; haklı bir nedeni olmayan savaşa katılmayı reddederler; gösteri yapar ve polis dağılmalarını emrettiğinde bu emre uymazlar; yöneticileri devirirler. Bunları onayladığımız zaman, özgürlükleri ve onurları için mücadele ettiklerini söyleriz. Fakat **itaat etmek her zaman özgür olmanın tersi midir?** İtaat etmek de haklı görülemez ve özgürce kabul edilemez mi?

Emre uymak
İtaat etmek, bir
kurala, talimata
uymak.

Neden itaat ederiz? Bu soruyu soruyorsak, bu soruyu sormanın ne anlama geldiğini de düşünmemiz gerekir. Bir filozof, cevapları aramadan önce soruların neden sorulduğunu anlamaya çalışır, çünkü açık ortadaymış gibi görünen şeyler aslında öyle değildir.

“Neden itaat etmeli?” diye sormak, zaten itaat etmenin tartışma götürmez bir kavram olmadığını düşünmektir. İtaat etme zorunluluğu tartışmalıdır. Nasıl birileri bana emir verir? Neden benden itaat etmemi ister? Hangi hakla bana böyle bir emir verilebilir? Neden benden bunu yapmamı istiyorlar? Bu sorular, sorgulamadan itaat etmeyi, yapıyorum çünkü yapmamı istediler, ilkesinin eleştirilmesini ve itaat etmeden önce

değerlendirilmesini gerektirir. Böylece sorgulamadan itaat ettirdiğini ileri süren kişinin otoritesini de tartışmaya açmış oluruz. İtaat etme bir şarta bağlıdır: Birinin bana bir şeyi emretmesinin haklı bir yanı yoksa benim itaat etmem için de hiçbir neden yoktur.

Fakat her zaman bu tür sorular sormayız. Hiç düşünmeden müdürlerine, üstlerine, yöneticilerine itaat eden insanlar görürüz. Neden? Bunun sonuçları nelerdir?

Pek çok düşünür, emir almaya alışmış insanların, en sonunda kendilerinin boyun eğmeye, efendilerinin de emir vermeye yatkın olduklarını düşündüklerine dikkati çekmiştir. Sanki insanlar doğuştan eşit değilmiş de kimileri efendi kimileri de köle olmak için doğmuştur.

Otorite
Zor ya da tehdit kullanmadan, emirleri sorgulanmadan itaat ettirme gücü.

Hiyerarşi
Aşama
gözetilerek
yapılan
sınıflama

“Neden boyun eğmeli?” sorusunu sormak, tam tersine **hükmeden ile itaat eden arasında doğal bir eşitsizlik olmadığını**, toplumsal **hiyerarşide** itaat edenin hükmedenden daha az değerli olmadığını ve rahatlıkla onların yerinde olabileceklerini varsaymaktır. Bu bizi yeni bir soruyla karşı karşıya bırakıyor: Birileri hükmeder, diğerleri

itaat ederken insanlar eşit kalabilirler mi? Anne baba ve çocukları ile aralarındaki ilişki gibi, ilişki eşitsiz olduğu zaman itaat sorusu farklı şekillerde sorulabilir.

İTAAT EDEN, BAŞKALARININ
SÖZLERİYLE HAREKETLERİNİ,
ACILARINI, ZEVKLERİNİ BELİR-
LEYEN KİŞİ KENDİNİ TESADÜ-
FEN DEĞİL DOĞAL OLARAK AŞA-
ĞI HİSSEDER. TERAZİNİN DİĞER
KEFESİNDEKİ İSE KENDİNİ DAHA
ÜSTÜN HİSSEDER VE BU İKİ YA-
NILSAMA BİRBİRİNİ GÜÇLENDİ-
RİR. [...] TOPLUMSAL HİYERAR-
ŞİDE EN AŞAĞIDA OLANLARA
BİR DEĞERLERİ OLDUĞU HISSİNİ
VERMEYE YARDIMCI OLAN HER
ŞEY [...] YIKICIDIR.

Simone Weil

Anne babaya itaat etmeli mi ?

Dünyaya geldiğimiz andan itibaren itaat ederiz. Daha doğrusu itaat etmek zorunda kalırız. Başkaldırma da buradan kaynaklanır. “Hayır!” demeyi çabuk öğreniriz, çünkü anne babalar sürekli bir şeyler emreder ya da bir şeyleri yasaklar. “Odanı topla!”, “Ödevlerini yap!”, “O bıçağı bırak!” Bu emirlerin hiçbiri tartışmaya açık değildir.

Tartışmaya açık değildir... Çünkü çocuklar, hayatlarını sürdürmek için bütünüyle bağımlı oldukları insanlara karşı çıkabilecek pozisyon-
da değillerdir. Seçenekleri yoktur. Çocuk oldukları için boyun eğmek zorundadırlar. Çünkü **çocukluk, öncelikle bir bağımlılık durumudur;**

Simone WEIL
(1909-1943)
Fransız
düşünür

Zihinsel yetersizlik
Sorgulama ve tek başına karar verme becerisinden yoksun olma.

Otonom
Kendi davranışlarını kendi başına yönetmeye elverişli, tabi olacağı kuralları seçmek için kendi akıl ve iradesini kullanan kimse.

Örtük
Açıkça dile getirilmemiş ama var olduğu belli olan.

çocuklar anne babaları olmadan varlıklarını sürdüremez. Ayrıca çocuklar bir **zihinsel yetersizlik** durumu içerisinde. Kendileri için neyin tehlikeli, neyin iyi olduğuna karar verebilecek fiziksel ve zihinsel seviyede değildirler. Ne zihinsel olarak ne de fiziksel olarak **otonomdurlar**.

Fakat bağımlılıkları nedeniyle itaat etmeleri gerekiyorsa, çocukların itaat etmelerinde **örtük** bir koşul olduğu anlamına gelir. Bu koşul anne babaların, onların bakımını üstlenmeleri gerekliliğidir. Çocuklardan yapmaları ya da yapmamalarını istedikleri şeyler, bunu her zaman anlayamasalar da, çocukların iyiliği içindir. Bu da çok zor bir sorunun sorulmasına neden oluyor: “Başkaları için neyin daha iyi olduğunu